

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3146/2015. (VII. 24.) AB HATÁROZATA**alkotmányjogi panasz elutasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 40. § (1) bekezdése, 46. §-a, 47. § (1)–(3) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a P) cikk (1)–(2) bekezdései, a II. cikke és a XV. cikk (1)–(2) bekezdései vonatkozásában – elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 40. § (1) bekezdése, 46. §-a, 47. § (1)–(3) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt – az Alaptörvény I. cikke vonatkozásában – visszautasítja.

Indokolás

I.

[1] Az indítványozó egyesület az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 40. § (1) bekezdése, 46. §-a, 47. § (1)–(3) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó a csatolt okiratok szerint haszonbérlet jogcímén földhasználati jogosultsággal rendelkező Szombathely településen több ingatlan (termőföld) felett 2014. szeptember 30-ig. Az indítványozó álláspontja szerint az általa támadott jogszabályi rendelkezések a földhasználati jog megszerzésével kapcsolatosan sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a P) cikk (1)–(2) bekezdéseit, az I. cikkét, a II. cikket és a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseit, mivel az Fttv. támadott rendelkezései alapján 2014. szeptember 30-a után

nem köthető vele újabb, hasonló tartalmú szerződés, nincs mód az Egyesület földhaszonbérleti szerződésének meghosszabbítására.

- [2] Az indítványozó – alapindítványában kifejtett álláspontja – szerint a sérelmezett jogszabályi rendelkezések azért ellentétesek az Alaptörvény P) cikkének (1) és (2) bekezdése rendelkezéseivel, mert az Alaptörvényből nem vezethető le olyan cél, amely a mezőgazdasági termelést nem folytató bármely személyt kizárhatná a földhasználati jog megszerzéséből, az indítványozó Egyesület és annak tagjai a magyar nemzet részét képezik és így jogosultak Magyarország termőföldjének a használatára. A hiánypótlási felhívásra benyújtott indítványkiegészítésében további alaptörvényi rendelkezések sérelmét állította. Véleménye szerint az alaptörvény-ellenesség abban áll, hogy a támadott törvényi rendelkezések nem teszik lehetővé az indítványozó számára a földhaszonbérleti szerződésének meghosszabbítását, megkötését, ezzel sértve az indítványozó Egyesület az Alaptörvény II. cikkében meghatározott emberi méltósághoz való jogból eredő cselekvési autonómiáját, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésében deklarált hátrányos megkülönböztetés tilalmát, mert a földhasználat szerződés megkötésének lehetőségéből való kizárásuk alkotmányossági szempontból szükségtelen és aránytalan. Álláspontja szerint a támadott törvényi rendelkezések nem felelnek meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményének. Továbbá az indítványozó az Alaptörvény I. cikk rendelkezéseinek sérelmét abban látja, hogy az Fftv. támadott rendelkezései a földhasználatból kizárt nagyszámú állampolgár esetében – az Alaptörvény II. cikkével ellentétesen az emberi méltóságukat megsértve – nem mérlegelte az egyéni szempontokat és alkotmányosan megindokolt cél hiányában – az indítványozó alapvető jogának korlátozásával – aránytalanul részesítette jogosultságokban és kedvezményekben a jogilag földművesnek minősülő személyeket és termelőszövetkezeteket.

II.

- [3] 1. Magyarország Alaptörvényének az alkotmányjogi panaszban érdemben felhívott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„P) cikk (1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek

védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

(2) A termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása (1) bekezdés szerinti célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit, valamint az integrált mezőgazdasági termelés-szervezésre és a családi gazdaságokra, továbbá más mezőgazdasági üzemekre vonatkozó szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

[4] 2. Az Fttv. panasszal támadott rendelkezései:

„40. § (1) A 38. § (1) bekezdésében meghatározott jogcímenek alapuló földhasználat jogát (e fejezetben a továbbiakban együtt: földhasználati jogosultság) – a (2)–(5) bekezdésben meghatározott esetek, továbbá a rekreációs célú földhasználati szerződés kivételével – földműves és mezőgazdasági termelőszervezet szerezheti meg.”

„46. § (1) Az erdőnek nem minősülő föld haszonbérbe adása esetén az alábbi sorrendben előhaszonbérleti jog illeti meg:

a) a volt haszonbérelő olyan földművest, illetve mezőgazdasági termelőszervezetet, aki helyben lakónak minősül, illetve amely helybeli illetőségűnek minősül, vagy akinek a lakóhelye, illetve akinek, vagy amelynek a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van;

b) az olyan földművest, aki helyben lakó szomszédnak minősül;

c) az olyan földművest, aki helyben lakónak minősül;

d) az olyan földművest, akinek a lakóhelye vagy a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van;

e) az olyan mezőgazdasági termelőszervezetet, amely helybeli illetőségű szomszédnak minősül;

f) az olyan mezőgazdasági termelőszervezetet, amely helybeli illetőségűnek minősül;

g) az olyan mezőgazdasági termelőszervezetet, amelynek a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van.

(2) A közös tulajdonban álló föld esetében a tulajdonostárs tulajdoni hányadának megfelelő területnek harmadik személy javára történő haszonbérbe adása esetén az (1) bekezdés b)–g) pontjában meghatározott előhaszonbérletre jogosultakat – az előhaszonbérletre jogosultak sorrendjében – megelőzi a földműves tulajdonostárs.

(3) Az (1) bekezdés a)–g) pontjában, valamint a (2) bekezdésben meghatározott előhaszonbérletre jogosultakat – az előhaszonbérletre jogosultak sorrendjében – megelőzi

a) a szántó, rét, legelő (gyep), vagy fásított terület művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén az a helyben lakó földműves, vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezet, aki, vagy amely a föld fekvése szerinti településen az előhaszonbérleti joga gyakorlását megelőzően legalább 1 éve

állattartó telepet üzemeltet, és a haszonbérlet célja az állattartáshoz szükséges takarmány-előállítás biztosítása;

b) a szántó, kert, szőlő, gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén az a helyben lakó földműves, vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezet, aki számára a haszonbérlet célja földrajzi árujelzéssel, továbbá eredetmegjelöléssel ellátott termék előállítás és feldolgozása, vagy ökológiai gazdálkodás folytatása.

(4) Az (1) bekezdés *b)*–*d)* pontjában, valamint a (2)–(3) bekezdésben meghatározott földműves jogosulti csoportokon belül az előhaszonbérletre jogosultak sorrendje a következő

a) a családi gazdálkodó, illetve a gazdálkodó család tagja,

b) fiatal földműves,

c) pályakezdő gazdálkodó.

47. § (1) A 45. § (1) bekezdés *a)* pontja, a 46. § (1) bekezdés *a)* pontja, valamint a 46. § (4) bekezdés szerinti volt haszonbérlőnek az a természetes személy, illetve mezőgazdasági termelőszervezet minősül, aki, illetve amely a haszonbérleti ajánlat tárgyát képező földet a haszonbérleti ajánlat közlését közvetlenül megelőző legalább 3 éven keresztül haszonbérlő vagy haszonbérelte, feltéve, hogy a haszonbérleti szerződés nem a felek egyoldalú felmondása vagy kölcsönös megállapodása miatt szűnt meg, illetve a föld kényszerhasznosításba adására sem került sor a haszonbérlet szerződés fennállásának időtartama alatt.

(2) A földön volt részesművelőt, illetve a volt feles bérlőt is a 45. § (1) bekezdés *a)* pontja, a 46. § (1) bekezdés *a)* pontja, valamint a 46. § (4) bekezdése szerinti előhaszonbérleti jog illeti meg, ha az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállnak. A volt részesművelő, illetve a volt feles bérlő esetében az (1) bekezdést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a legalább 3 éven keresztül haszonbérelt föld alatt az olyan földet kell érteni, amelyet a részesművelő, illetve a feles bérlő legalább 3 éven keresztül a részesművelési, illetve a feles bérleti szerződés alapján használt.

(3) Az olyan föld haszonbérbe adása esetén, amely a 46. § (3) bekezdésben meghatározott művelési ágak mellett az ingatlan-nyilvántartásban más művelési ágban is nyilván van tartva, a 46. § (3) bekezdése szerinti előhaszonbérleti jog abban az esetben áll fenn, ha a 46. § (3) bekezdésében meghatározott művelési ágak valamelyikének, vagy mindegyikének a területnagysága meghaladja a más művelési ágú területnek vagy területeknek a nagyságát."

III.

- [5] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [6] 1. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott törvényi rendelkezések nem felelnek meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményének. Indokolásul előadta, hogy az Fttv. kapcsán az állam magatartása a földhasználati kizárás szabályozásával összefüggésben nem volt kiszámítható az Egyesület és tagjai számára és Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatát is nehéz helyzetbe hozta, amikor megvonta a saját tulajdonában álló földterület vonatkozásában a földhaszonbérleti szerződés létrehozásának jogát az indítványozóval.
- [7] Az Alkotmánybíróság a 3033/2013. (II. 12.) AB végzés Indokolásában kifejtette: „»az alkotmányjogi panasz az Alkotmányban szabályozott alapvető jogok védelmének eszköze, mely alapvető jogok rendeltetése az, hogy az államhatalommal szemben alkotmányos garanciákat teremtsenek az állampolgár, az egyén vagy egy közösség jogainak védelmére, cselekvési autonómiájának biztosítására.« [65/1992. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1992, 289, 291.] Ebből következően az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy a jogállamiság részét képező jogbiztonság – és az abból fakadó normavilágosság – követelménye önmagában nem minősül a polgárok Alkotmányban biztosított jogának, ezek alapján konkrét alapjogsérelem nem állapítható meg. [676/D/2004. AB határozat, ABH 2007, 1652, 1655–1656.; 712/D/2004. AB végzés, ABH 2007, 2708, 2711–2712.; 1140/D/2006. AB végzés, ABH 2008, 3578, 3580.] A jogbiztonság követelményének sérelmére való hivatkozást alapvetően két esetben, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetén vizsgálta (összefoglalóan: 1140/D/2006. AB végzés, ABH 2008, 3578, 3580.) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően is a B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvén alapuló jogbiztonság sérelmére alapozott alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja.” {Indokolás [7]}
- [8] Az Alkotmánybíróság 3189/2013. (X. 22.) AB határozatában a visszaható hatályú jogalkotással kapcsolatban megállapította: „Az Alkotmánybíróság határozatban rendelkezett a korábbi alkotmánybírósági határozatok felhasználhatósága ügyében [13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [27]–[34]]. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzula szövegszerűen megegyezik a korábbi Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt

rendelkezéssel. [...] Így az Alkotmánybíróság utal egy korábbi döntésében megfogalmazott álláspontjára, és ezt jelen ügyben is irányadónak tekinti. E szerint »[ö]nmagában az, hogy az állampolgárok másként cselekedtek volna, ha előre láthatták volna a jogszabály módosítását, nem ad módot a jogbiztonság címen az alkotmányellenesség megállapítására. A visszaható hatályú jogalkotás tilalmának ilyen kiterjesztő értelmezése alkotmányjogilag indokolhatatlan.« [55/1994. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1994, 305.] (Indokolás [11]–[12])

- [9] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint tehát alkotmányjogi panaszban a jogállamiságra való hivatkozásnak csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye.
- [10] Az Alaptörvény B) cikkére – lévén alaptörvény, alkotmányos elv, nem pedig alapvető jog – mindezek alapján önmagában nem lehet alappal hivatkozni. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmét indítványkiegészítésében önmagában állapította, nem hozta összefüggésbe más alaptörvényi rendelkezésekkel. Ezért az Alkotmánybíróság az Fttv. 40. § (1) bekezdése, 46. §-a, 47. § (1)–(3) bekezdéseinek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában történő alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.
- [11] 2. Az indítványozó szerint a sérelmezett jogszabályi rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény P) cikkének (1) és (2) bekezdése rendelkezéseivel is, mert álláspontja szerint az Alaptörvényből nem vezethető le olyan cél, amely a mezőgazdasági termelést nem folytató bármely személyt kizárhatná a földhasználati jog megszerzéséből, az Egyesület és annak tagjai a magyar nemzet részét képezik és így jogosultak Magyarország termőföldjének a használatára.
- [12] Az Alaptörvény P) cikkének célja a nemzeti erőforrások (köztük a termőföld) kiemelt védelmének a biztosítása. A P) cikk (1) bekezdése alapján a termőföld védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége, kiemelt alkotmányos érdek. A (2) bekezdés értelmében az e cél eléréséhez szükséges korlátokat és feltételeket sarkalatos törvény határozza meg.
- [13] Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése rendelkezése indokolja, hogy a termőföld és az erdő tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása e célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit a (2) bekezdés szerinti sarkalatos törvény az általános szabályoktól eltérően rendezze. A termőföld és az erdő tulajdonjoga megszerzésének a korlátai és feltételei e cél elérését kell szolgálniuk. A „korlátok” és a „feltételek” a tulajdonjog megszerzése vonatkozásában

kifejezetten földforgalmi jellegűek, melyek célja az (1) bekezdésben írt védelem garantálása. Ennek keretében a szabályozásnak érvényesítenie szükséges, hogy a termőföld és az erdő valóban azokhoz jusson el, akik azt hivatászerűen művelik, és hogy a termőföld és az erdő tulajdonjogának átruházása során a helyi közösség érdekeire is tekintettel megvalósulhasson az állami földbirtok-politika. A termőföld tulajdonjogának korlátozása e célok megvalósítása érdekében – amennyiben más, Alaptörvényben deklarált alapjogot nem sért – alkotmányosnak tekinthető.

- [14] Az Fttv. elsősorban és meghatározóan a termőföldtulajdon, illetve a földhasználati jogok forgalmát szabályozza, az állami földek hasznosítására továbbra is külön szabály vonatkozik. Az Fttv. új földjogi szabályozása általános jelleggel szabályozta újra a földek tulajdonjoga és használati jogosultsága megszerzésének szabályait és a mezőgazdasági gazdálkodók földellátására helyezi a hangsúlyt, a törvényalkotó a földművesként dolgozókat kívánta előnyben részesíteni. Az Fttv. – indokolt kivételektől eltekintve – alapvetően kizárja a mezőgazdasági termelést nem folytató bármely személy – ide értve a jogi személyeket is – földtulajdon, illetve földhasználati jog szerzését, illetve egy hektárban maximálja.
- [15] Az Fttv. III. fejezete foglalkozik a föld hasznélvezeti jogának és használati jogának megszerzésével, az arra való jogosultsággal és annak korlátozásával. A mező- és erdőgazdasági földek tekintetében a nem hozzátartozó javára alapított hasznélvezeti jog szerződéssel történő alapításának a semmisségéről rendelkezik, kivételt képez ez alól a közeli hozzátartozó javára szerződéssel alapított hasznélvezeti jog [Fttv. 37. § (1) bekezdés]. Az Fttv. 40. § (1) bekezdése alapján a 38. § (1) bekezdésében meghatározott jogcímenek (tulajdonjog, hasznélvezeti jog) alapuló földhasználat jogát – a (2)–(5) bekezdésben meghatározott esetek, továbbá a rekreációs célú földhasználati szerződés kivételével – földműves és mezőgazdasági termelőszervezet szerezheti meg. Az Fttv. 46. §-a a föld hasznóbérbeadása esetén az előhasznóbérleti jog gyakorlására jogosultak sorrendjét, a 47. § (1)–(3) bekezdése pedig az előhasznóbérleti jog gyakorlására vonatkozó további feltételeket állapítja meg.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Fttv. támadott rendelkezéseit a fentiekben kifejtettek alapján nem találta ellentétesnek az Alaptörvény P) cikk (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseivel, ezért e vonatkozásában történő alaptörvény-ellenesség megállapítására és megsemmisítésre irányuló indítványt elutasította.
- [17] 3. Az indítványozó szerint alaptörvény-ellenesség áll fenn azért is, mert az Fttv. támadott törvényi rendelkezései nem teszik lehetővé az indítványozó számára

a földhaszonbérleti szerződésének meghosszabbítását, megkötését, ezzel sértve az indítványozó Egyesületnek az Alaptörvény II. cikkében meghatározott emberi méltósághoz való jogból eredő cselekvési autonómiáját.

- [18] Az Alaptörvény II. cikke úgy rendelkezik, hogy az emberi méltóság sérthetetlen, továbbá minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg. Az indítványban megjelölt, az Alaptörvény II. cikkében foglalt – az emberi élettel elválaszthatatlan egységet képező – emberi méltóság sérelme az indítványozó Egyesülettel szemben fogalmilag kizárt, mivel az indítványozó nem természetes személy, hanem jogi személyiséggel rendelkező társadalmi szervezet (egyesület).
- [19] Ezért az Alkotmánybíróság az Fttv. 40. § (1) bekezdése, 46. §-a, 47. § (1)–(3) bekezdéseinek az Alaptörvény II. cikke vonatkozásában történő alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.
- [20] 4. Az indítványozó panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében deklarált hátrányos megkülönböztetés tilalmára hivatkozva sérelmezte azt is, hogy a támadott törvényi rendelkezések nem teszik lehetővé az Egyesület számára a földhaszonbérleti szerződésének meghosszabbítását, megkötését. Álláspontja szerint a földhasználati (földhaszonbérleti) szerződés megkötésének, meghosszabbításának lehetőségéből való kizárásuk alkotmányossági szempontból szükségtelen és aránytalan.
- [21] Az Alaptörvény XV. cikke alapján a törvény előtt mindenki egyenlő, Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés – nevesítetten is vallás vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel – nélkül biztosítja. A hátrányos megkülönböztetés tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában a jogrendszer egészét átható alkotmányos alapelveként kapott értelmezést. A hátrányos megkülönböztetés tilalma nem jelenti minden megkülönböztetés tilalmát, a tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok terén tett megkülönböztetésekre terjed ki. Személyek közötti, alkotmányosértő hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon [21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 78.; 32/1991. (VI. 6.) AB határozat, ABH 1991, 146, 162.; 43/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 744, 745.]. A megkülönböztetés pedig akkor alkotmányellenes, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne (191/B/1992.

AB határozat, ABH 1992, 592, 593.). Rámutatott az Alkotmánybíróság arra is, hogy az alapjognak nem minősülő egyéb jogra vonatkozó, személyek közötti hátrányos megkülönböztetés vagy más korlátozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a sérelem összefüggésben áll valamely alapjoggal, végső soron az emberi méltóság jogával, és a megkülönböztetésnek, illetve korlátozásnak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 200.] {l. összefoglalóan: 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [22] Az Alkotmánybíróság az irányadó gyakorlatra figyelemmel először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz alapján vizsgált esetben kiket kell azonos csoportba tartozónak tekinteni. Az Fttv. vizsgált rendelkezései a földhasználati jogosultság szempontjából megkülönböztetnek földművest, mezőgazdasági termelőszövetkezetet, haszonbérlet, részesművelőt és feles bérlet. E szabályozás alapján az egyes jogalanyok a földhasználati jogosultságuk szerint alkotnak homogén csoportokat. Ebből következően a haszonbérlet mint jogalanyok nem tartoznak azonos csoportba a földművesekkel, a mezőgazdasági termelőszövetkezetekkel, a részesművelőkkel és a feles bérlettel. Az pedig nem eredményez megengedhetetlen megkülönböztetést, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Fttv. támadott rendelkezései a földhasználati jogosultság alapján eltérő jogalanyi körökre eltérő módon, differenciáltan állapítja meg a földhasználati jog gyakorlásának feltételeit, korlátait. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Fttv. 40. § (1) bekezdése, 46. §-a, 47. § (1)–(3) bekezdései az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit sértő rendelkezést nem tartalmaz, ezért az Alkotmánybíróság az Fttv. 40. § (1) bekezdése, 46. §-a, 47. § (1)–(3) bekezdéseinek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései vonatkozásában történő alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.
- [24] 5. Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk rendelkezéseinek sérelmét abban látja, hogy az Fttv. támadott rendelkezései a földhasználatból kizárt nagyszámú állampolgár esetében – az Alaptörvény II. cikkével ellentétesen az emberi méltóságukat megsértve – nem mérlegelte az egyéni szempontokat és alkotmányosan megindokolt cél hiányában – az indítványozó Egyesület alapvető jogának korlátozásával – aránytalanul részesítette jogosultságokban és kedvezményekben a jogilag földművesnek minősülő személyeket és termelőszövetkezeteket.
- [25] Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének rendelkezése szerint az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani, és e jogok

védelme az állam elsőrendű kötelezettsége. A (4) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

- [26] Az indítványozó jogi személyiséggel rendelkező társadalmi szervezet képviselőjeként, a társadalmi szervezet nevében fordult az Alkotmánybírósághoz, ugyanakkor indítványában az I. cikk rendelkezéseinek sérelme kapcsán nem az alkotmányjogi panasz benyújtójaként egyedi ügyben érintett Egyesület jogainak sérelmét, hanem a természetes személyek („a földhasználatból kizárt nagyszámú állampolgár”) sérelmét állította. Az alkotmányjogi panasz megjelölte ugyan az Alaptörvény I. cikkét, specifikusan e rendelkezésekre vonatkozóan azonban érdemi, az ügyben felmerülő probléma szempontjából alkotmányjogilag releváns indokolást nem terjesztett elő. Az indítvány e tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése e) pontjának, ezért az alkotmányjogi panasz e részét az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. július 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1120/2014.

